

Босиљка Чубриловић¹

ПРИКАЗ

Проф. др Илија Бабић, проф. др Раденко Јотановић -
ГРАЂАНСКО ПРАВО, КЊИГА 1 - УВОД У ГРАЂАНСКО
ПРАВО (прво издање)

*(Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања
Лука, 2018, ISBN 978-99938-50-84-7; 308 страна)*

1. Увод

Студентима Правног факултета Универзитета у Бањој Луци (а и ши-рој научној јавности) од 2018. године доступно је прво издање уџбеника Грађанско право, Књига 1 – Увод у грађанско право, аутора проф. др Илије Бабића и проф. др Раденка Јотановића.

Грађанско право, Књига 1 – Увод у грађанско право, аутора проф. др Илије Бабића и проф. др Раденка Јотановића, структуром и садржајем, не само да иде у корак са позитивним законодавством Републике Српске и Босне и Херцеговине и заузетим ставовима јудикатуре у овој области права, него је, обимом, као и језгровитим, квалитетним и разумљивим стилем писања, у потпуности прилагођена студентима основних академских студија.

2. Композиција

Поред Предговора (стр. 15-16) и Скраћеница (стр. 17-22), композицију уџбеника чини десет одјелака, и то: 1. Појам, предмет, систематика, метод и извори грађанског права; 2. Субјекти грађанскоправног односа; 3. Објекти грађанскоправног односа; 4. Грађанскоправни однос и субјективна грађанска права; 5. Правни послови; 6. Заступање; 7. Неважећи правни послови; 8. Дејство протекла времена на грађанска права; 9. Вршење и заштита субјективних права и 10. Стицање и престанак грађанских права.

Завидан списак домаће и стране литературе (стр. 293-307), коју су консултовали аутори, налази се на самом крају уџбеника.

Omnis definitio in jure civili periculosa est, parum est enim ut non subverti possit. Iavolenus Priscus (Dig. 50. 17. 202.) Пркосећи овој познатој римској максими, у првом одјељку аутори кроз бројне изразе кориштене за грађанско право дају његову дефиницију, како у објективном, тако и у субјективном смислу. Након систематике и предмета грађанског права, издвојени су заједнички методи регулисања који дјелују у свакој грани широке области грађанског права, али са различитим домашајима. Увођење и анализа појмова кодификација, унификација, хармонизација, приказ важнијих кодификација у свијету и нашем правном подручју, те анализа извора грађанског права према позитивној законодавној регулативи Републике Српске и Босне и Херцеговине, чине кључни аспект првог одјељка (стр. 25-85).

Други одјељак (стр. 87-142) уџбеника садржи одредбе о физичким и правним лица као експлицитним субјектима грађанскоправног односа, док су животиње и животна средина наведени као потенцијални, имплицитни титулари ових правних односа.

У трећем одјељку (стр. 143-174) обрађени су објекти грађанског права: ствари, радње, права личности и интелектуална права. Детаљна и систематична обрада права личности (карактеристике и грађанскоправна заштита) као неимовинског сегмента грађанског права, управо је оно по чему се нарочито издваја новелирана верзија уџбеника.

Након субјеката и објеката грађанскоправног односа, у четвртном одјељку (стр. 175-197) изложени су и остали елементи грађанскоправног односа, као и појам и врсте субјективних грађанских права којима располажу титулари у том правном односу.

Изјава воље која сама или у вези са другим чињеницама производи одређено грађанскоправно дејство, дата у некој од законом предвиђених форми (правни посао), заједно са подјелом, састојцима, те модификацијама правних послова чине материју петог одјељка (стр. 199-226).

Давање изјаве воље примјеном института заступништва, те датаљна разрада сваког од облика заступништва које се јавља у нашем правном систему предмет су обраде шестог одјељка (стр. 227-242).

Седми одјељак (стр. 243-268) говори о ништавим и рушљивим правним пословима, те могућностима конверзије и/или конвалидације истих у пуноважне правне послове.

Застарјелост и преклузија; судска и вансудска заштита субјективних права и начини стицања, односно преношења грађанских права, инсти-

тути су које аутори обрађују у завршним одјелјцима, осам (стр. 269-276), девет (стр. 277-283) и десет (стр. 285-292).

3. Закључак

Грађанско право, Књига 1 – Увод у грађанско има за циљ да послужи као први дио основне (обавезне) наставне литературе и да заједно са другим дијелом обавезне литературе из Стварног права, омогући студентима друге године основних студија Правног факултета Универзитета у Бањој Луци спремање испита из наставног предмета Грађанско право.

Као посебно уочљиво, истиче се неуморно настојање аутора да континуирано, кроз цијели текст уџбеника, нуде синонине појединих правних института, наводећи тако студенте да несвјесно проширују свој правнички вокабулар. Похвално је, такође, то што аутори око појединих теоријских, спорних правних питања не заузимају искључиве (догматске) ставове. Наводећи, у самом тексту или фуснотама, и супротна мишљења признатих јуриста, остављају студентима простора за дискусију, размишљање, развијање и заузимање властитих ставова.

На крају да закључимо, сматрамо да су аутори поменутог дјела одговорили најтежем задатку који се неминовно поставља пред писце једног уџбеника, а то је да, без обзира колико врсни познаваоци теорије и праксе били, без обзира на продубљена сазнања о многим (не)спорним правним питањима и природну потребу да о појединим институтима пишу на једном вишем нивоу апстракције, никада из вида не губе *ratio* и првобитну намјену (овог) уџбеника - да служи студентима за стицање првих сазнања о свеколикој области грађанског права.